

Кузьмін Сергій Олександрович
магістр спеціальності 201-Агрономія
Гордєєва Олена Федорівна
кандидат сільськогосподарських наук
Калашнік Оксана Петрівна
асистент кафедри землеробства і агрохімії
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна

ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ГІРЧИЦІ САРЕПТСЬКОЇ ЯРОЇ

Україна за останні роки все частіше стикається з невластивими для неї погодними аномаліями, як-то затяжні періоди бездощів'я, спека, градобої, сильні зливи, які негативно впливають на сільське господарство. Але найголовнішою загрозою для сільськогосподарських культур є посухи [4].

Високою пластичністю до погодно-кліматичних умов відрізняється гірчиця сарептська. Це дозволяє вирощувати її в посушливих районах і за сприятливих умов отримувати високі врожаї [2]. Її висів співпадає з сівбою ранніх ярих, коли вона краще використовує весняну вологу та розвиває потужну кореневу систему [1].

В Україні гірчиця сарептська вирощується як олійна культура, за обсягами виробництва вона посідає четверте місце після соняшника, сої та ріпаку.

На користь активнішої популяризації культури гірчиці має слугувати унікальна багатовекторність використання гірчичного насіння та продуктів його переробки, які служать не тільки джерелом харчування, але й знаходять різноманітне застосування майже у всіх галузях промисловості (консервній, маргариновій, кондитерській, шкіряній, миловарній, лакофарбовій, текстильній, фармацевтичній та інших). Отже, швидке відновлення посівних площ і підвищення врожайності гірчиці набувають істотної актуальності й загальнодержавного значення.

Радикальне збільшення врожайності й загального виробництва насіння гірчиці задля забезпечення повною мірою споживачів продуктами харчування,

а промисловість – сільськогосподарською сировиною натепер є цілком реальним з огляду на сучасний вітчизняний сортимент і прогресивні технології вирощування [3]. Саме впровадження сучасних технологій дає змогу суттєво підвищити урожайність культури [2].

Ефективним засобом підвищення продуктивності сільськогосподарських культур та економічної ефективності їх вирощування є застосування біопрепаратів. Використання в рослинництві безпечних біологічних препаратів дозволяє отримати більш екологічно безпечну продукцію, підвищити стійкість рослин до стресів, прискорити їх ріст і розвиток тощо. Масштабне впровадження біологічних препаратів потребує глибокого вивчення їхнього впливу на рослинний організм, урожайність та якість урожаю, стан ґрунтів і все довкілля.

Дослідження, проведені в ФГ «Тукалівське» Семенівського району Полтавської області, мали за мету визначити вплив біопрепаратів Альбіт і Гаупсин на насінневу продуктивність гірчиці сарептської ярої.

Біопрепарати використовували в сумішах з інсектицидом Ф'юрі, в.е. у фазі 3-4 справжніх листків (I строк) і в фазі бутонізації рослин (II строк).

Дослідження проводились за такою схемою: 1. Без застосування біопрепаратів (контроль); 2. Гаупсин (по 5 л/га у I та II строк); 3. Альбіт (по 60 мл/га у I та II строк); 4. Гаупсин (по 5 л/га у I та II строк) + Альбіт (по 60 мл/га у I та II строк).

Альбіт – комплексний препарат біологічного походження, призначений для стимуляції росту рослин та зниження негативного впливу хімічних, фізичних та температурних стресів, підвищення імунного статусу рослин.

Гаупсин – комплексний біопрепарат для позакореневого підживлення, призначений для захисту рослин від фітопатогенів різної природи (комахи, гриби, бактерії), стимуляції росту та розвитку рослин.

Максимальний рівень урожайності насіння гірчиці сарептської ярої (1,87 т/га) був отриманий за дворазового застосування суміші біопрепаратів. Приріст урожайності відносно контролю становив 11 %.

За обробки посівів сумішшю біопрепаратів отримано максимальну масу насіння з однієї рослини (2,4 г) за рахунок збільшення кількості стручків на рослині та кількості насінин у стручку, але зазначений варіант характеризувався мінімальною масою 1000 насінин (3,18 г). Застосування суміші біопрепаратів характеризувалося найбільшою рентабельністю виробництва.

Таким чином, найбільшу ефективність в досліді мало дворазове використання суміші біопрепаратів: Гаупсину з дозою витрати 5 л/га і Альбіту з дозою 60 мл/га у фазах 3-4 справжніх листків та бутонізації рослин.

Бібліографічний список

1. Власова О. Олійний скарб. *Агробізнес сьогодні*. 2018. №15-16. С. 72-73.
2. Жуйков О.Г. Гірчиця в Південному степу: агроекологічні аспекти і технології вирощування: наукова монографія. ДВНЗ «Херсонський держ. аграр. ун-т». Херсон: Видавець Грін Д. С., 2014. 416 с.
3. Жуйков О.Г., Ходос Т.А. Гірчиця в структурі жиролійного комплексу України: повноправна альтернатива чи «чужий серед своїх» (оглядова). *Таврійський науковий вісник*. 2021. № 121. С. 48-52.
4. Опара М., Гордєєва О., Тараненко С. Вплив глобальних кліматичних змін на галузь сільського господарства. *Кліматичні зміни та сільське господарство. Виклики для аграрної науки та освіти: Збірник тез IV Міжнар. наук.-практ. конф.* (Київ, квітень 2021 р.). Київ, 2021. С. 4-6.